

ATELIERUL IV. NOI TENDINȚE ALE MANAGEMENTULUI PUBLIC ÎN CONTEXTUL CREĂRII UNUI SISTEM ADMINISTRATIV BAZAT PE CUNOAȘTERE

PRACTICA UNIUNII EUROPENE ÎN DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII ARTISTICE

THE EUROPEAN UNION'S PRACTICE IN THE DEVELOPMENT OF ARTISTIC CREATIVITY

Tatiana TOFAN,
doctor în economie, conferențiar universitar,
Academia de Administrare Publică

Mihail DOGOTARI,
doctorand,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

The article conducts a study on the development of artistic creativity in the European Union. The cultural and creative sectors were recognized by the EU and integrated into EU policy documents and programs more than a decade ago. The creative economy as a wider sector includes not only traditional disciplines of art and culture, but also a large number of interconnected activities and subsectors. It has potential confirmed by international organizations such as the Council of Europe, various United Nations agencies, governing bodies, national, regional and local public institutions and institutions around the world.

Keywords: *artistic creativity, cultural sectors, creative economy, etc.*

Sectoarele culturale și creative (SCC-urile) au fost recunoscute de UE și integrate în documentele de politici și programele UE cu peste un deceniu în urmă. Economia creativă, un sector mai vast care include nu doar disciplinele tradiționale ale artei și culturii, ci și un mare număr de activități și subsectoare interconectate, are un potențial confirmat de organizații internaționale precum Consiliul Europei, diverse agenții ale Organizației Națiunilor Unite, organe ale administrației publice naționale, regionale și locale și instituții din întreaga lume.

Anterior, capacitatea acestui domeniu de a genera alte valori decât cele de piață a fost mult timp luată în considerare prin prisma contribuției sale simbolice, nemateriale și educaționale. Mai recent, s-a înțeles tot mai mult faptul că acest domeniu poate avea un impact direct și indirect asupra economiei, prin creștere economică și crearea locurilor de muncă, prin stimularea inovației și prin aport la dezvoltarea socială și durabilă [1].

Cercetările și datele colectate în întreaga lume susțin această ipoteză. În UE, sectoarele creative de bază au generat 558 de miliarde de euro ca valoare adăugată la PIB - aproximativ 4,4% din PIB-ul total al UE, conform unor date din 2011. În aceste sectoare există echivalentul a aproximativ 8,3 milioane de locuri de muncă cu normă completă, care sunt ocupate de 3,8% din totalul forței de muncă din UE. De asemenea, conform statisticilor, în majoritatea SCC-urilor procentajul angajării tinerilor este mai mare decât în restul economiei, iar acest domeniu s-a dovedit a fi foarte rezilient, față de altele, în timpul recesiunii economice și financiare din anul 2008 în Europa. Conform datelor economice mondiale pentru anul 2013, Europa este lideră în acest domeniu și devine un catalizator al dezvoltării. SCC-urile generează 3% din PIB-ul mondial (2.250

de miliarde USD ca venituri) și asigură 29,5 de milioane de locuri de muncă în întreaga lume [2].

Deși se bucură de o recunoaștere tot mai mare, dezvoltarea SCC-urilor a fost atenuată de faptul că acestea se suprapun cu diverse domenii de politici, cum ar fi cultura, educația, dezvoltarea economică și urbană/regională. În ultimii ani, discuția privind rolul SCC-urilor în UE s-a axat pe următoarele aspecte principale:

Integrarea SCC-urilor în agenda strategică a UE pentru a favoriza un ecosistem holistic la nivel european. SCC-urile au rămas o resursă în mare măsură absentă și nevalorificată în strategia UE2020. La nivel mai înalt, unele instituții comunitare recunosc rolul culturii în realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă și depun eforturi pentru a include cultura, ca forță motrice esențială, în răspunsul lor la Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030. UE trebuie să confirme în continuare rolul SCC-urilor, să investească în acestea și să le valorifice potențialul de contribuție la creșterea economică și ocuparea forței de muncă, să devină un catalizator al inovației și un element esențial în concurența și diplomația mondială. Inovația, antreprenoriatul și SCC-urile au fost indicate în mod oficial drept teme intersectoriale în programe comunitare precum Orizont 2020 (cercetare și inovație), COSME pentru IMM-uri (inclusiv Erasmus pentru tineri antreprenori), Start-up Europe, Erasmus+, INTERREG - Cooperare teritorială, fondurile structurale și fondurile de coeziune ale UE [2].

Integrarea avantajului competitiv al SCC-urilor în strategiile de dezvoltare regională prin „specializare inteligentă”, pentru promovare regională, inovație și dezvoltare socio-economică. SCC-urile au capacitatea de a interacționa cu alte activități, ceea ce generează deseori efecte de aglomerare și concentrare, care pot contribui la creșterea valorii adăugate la nivel local. În mai multe regiuni din UE au fost direcționate fonduri structurale și de coeziune către SCC-uri, în special pentru cartografierea patrimoniului, mobilizarea resurselor, parteneriate și conglomerate strategice și îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor.

Recunoașterea relevanței strategice a SCC-urilor pentru politicile de dezvoltare urbană, în special prin inițiativa Capitalelor europene ale culturii (ECOC). Orașele au fost întotdeauna locuri favorabile pentru artiști și persoanele creative. Hub-urile creative emergente, noi puncte fierbinți în care profesioniștii creează, se întâlnesc, colaborează și își expun creațiile, devin factori ai regenerării orașelor, oferind noi funcții zonelor industriale abandonate sau clădirilor părăsite, care atrag servicii și afaceri paralele. ECOC, inițiativă emblematică și de durată a UE, a evoluat de la un program cultural și artistic internațional la o inițiativă mai structurată, care încurajează orașele să includă dezvoltarea culturală și SCC-urile în strategia politicilor lor de dezvoltare. Aceasta reprezintă o punte între cooperarea și cultura europeană și părțile interesate de inovație, turism și planificare urbană.

Integrarea SCC-urilor în programele de inovație, cercetare și dezvoltare. Capacitatea SCC-urilor de a contribui la procesele de inovație a fost recunoscută și susținută doar treptat. Începând din anul 2010, O Uniune a inovării (inițiativă emblematică a UE2020), a evidențiat faptul că inovația este determinată tot mai mult de factori non-tehnologici, cum ar fi creativitatea, designul, brandingul și noile procese organizaționale [3]. De asemenea, în această inițiativă s-a observat importanța proceselor de inovație determinate de utilizatori și a rolului SCC-urilor în crearea unor relații semnificative și conectarea cu publicul și cetățenii.

Promovarea efectelor de externalitate în alte sectoare și în societate. SCC-urile sunt în poziția strategică de a produce efecte de externalitate în alte sectoare și domenii, deoarece îmbină arta, știința și tehnologia. Abilitățile culturale și creative pot fi valoroase pentru alte domenii profesionale, SCC-urile pot oferi conținut pentru TIC, pot avea impact asupra turismului și pot fi integrate în mai multe etape ale lanțurilor valorice, în special industria prelucrătoare și sectoarele de înaltă tehnologie. De asemenea, acest potențial de catalizator este o resursă pentru inovarea socială, asistența medicală și provocările sociale, cum ar fi problemele de mediu. Eliminarea barierelor de comunicare și stimularea cooperării în diverse domenii de politică sunt necesare pentru a facilita fertilizarea intersectorială și a promova clusterelor în care pot colabora diverse părți interesate [4].

Ameliorarea capacității de a reacționa la noile posibilități pe care tehnologiile digitale le creează în lanțurile valorice ale SCC-urilor.

Dezvoltarea rapidă a tehnologiilor digitale face ca Internetul să devină principala piață, contribuind astfel la complexitatea tot mai mare a lanțurilor valorice ale sectoarelor creative. Aceasta înseamnă că SCC-urile trebuie să deprindă permanent noi competențe și să-și adapteze mijloacele de remunerare. De asemenea, TIC creează noi posibilități pentru SCC-uri în ceea ce privește modelele de afaceri și formele de interacțiune mai directă cu publicul, bazate pe co-creare și implicarea într-o măsură mai mare a utilizatorului. UE monitorizează schimbarea digitală în

lanțurile valorice creative pentru a aborda toate dezechilibrele ulterioare ale pieței, a consolida capacitatea și a stimula diversitatea conținuturilor și a exprimărilor.

Îmbunătățirea accesului la finanțare, în special prin noua facilitate de garantare a UE pentru SCC-uri. Accesul la diverse surse de finanțare este un obstacol crucial pentru SCC-uri. În cadrul programului „Europa Creativă” (2014–2020) s-au alocat 121 mln euro pentru un mecanism financiar, care să aibă rolul de asigurare a intermediarilor financiari (de ex. băncile) care oferă împrumuturi inițiativelor SCC-urilor [4]. De asemenea, intermediarii financiari vor beneficia de programe de instruire pentru a înțelege mai bine necesitățile proiectelor SCC-urilor.

Promovarea relaționării transfrontaliere și a alianțelor de hub-uri creative și antreprenori creativi - Comisia Europeană susține Rețeaua Europeană a centrelor de creație (ECHN) și Creative Tracks. Aceste proiecte pilot au rolul de a consolida comunitățile, difuzând informații și promovând reuniunile, programele de instruire colegială, cartografierea, facilitățile și concursurile de găsire a partenerilor și oferind structurilor de sprijin din întreaga lume posibilitatea de a comunica și de a învăța unele de la altele.

Înțelegerea calitativă și cantitativă a impactului SCC-urilor - Monitorul orașelor culturale și creative [5]. Comisia Europeană, împreună cu Eurostat (oficiul de statistică al UE), statele membre ale UE și organizații internaționale precum UNESCO și OCDE, acționează pentru îmbunătățirea și armonizarea internațională a colectării și analizei datelor despre contribuția SCC-urilor la economie și la societatea în ansamblu. Există o necesitate tot mai mare de a investi în noi modalități de înțelegere a efectelor calitative ale SCC-urilor. Sunt luate în considerare și alte metode de colectare a informațiilor, cum ar fi relațiile și interviurile. În anul 2017, Comisia Europeană și Centrul Comun de Cercetare au lansat Monitorul orașelor culturale și creative. Prin această platformă se cartografiază și se monitorizează patrimoniul SCC-urilor în orașele selectate (în prezent 168) și se evaluează, în mod sistematic și comparabil, valoarea și impactul calitativ și cantitativ al acestuia. Acest instrument are rolul de a sprijini eforturile de plasare a culturii în centrul agendei de dezvoltare a orașelor și de a crea noi moduri de analizare și producere a dovezilor pentru SCC-uri.

Evidențierea rolului SCC-urilor în relațiile externe ale UE, deschizând noi piețe și contribuind la dezvoltarea durabilă și diversitatea culturală în lume. Recent, Consiliul UE a adoptat concluziile prin care se avizează Comunicarea Comisiei Europene privind noua abordare strategică a UE față de relațiile culturale internaționale [5]. Recunoscând rolul de pionierat al Europei în domeniul SCC-urilor, aceasta va contribui la crearea unui mediu propice pentru ca SCC-urile să participe în continuare la creșterea economică și crearea locurilor de muncă, va susține producția culturală ca factor al turismului și dezvoltării, creând totodată noi canale de comunicare, dialog intercultural și consolidare a păcii.

În concluzie putem menționa că SCC-urile au un caracter multiplu și transversal, care are impact asupra dezvoltării economice și sociale. Acest potențial este încă insuficient recunoscut în țările Parteneriatului Estic - dar și în multe alte părți ale lumii - la toate nivelurile, de la responsabilități de politici și autorități până la societatea în general, inclusiv specialiștii în domeniu.

În multe țări ale Parteneriatului Estic există grupuri de lucru interministeriale, care discută și separă rolurile SCC-urilor. Pentru a fi eficiente și a obține resurse adecvate, diversele domenii de politică și bugetele lor ar putea fi dirijate spre a se ajunge la o strategie națională comună privind SCC-urile, cuprinzând economia, întreprinderile, cercetarea, tehnologia, inovarea, educația, dezvoltarea regională și urbană.

BIBLIOGRAFIE

1. Sontu G. Compendiul politicilor și tendințelor culturale în Europa, profilul de țară al Republicii Moldova, Consiliul European, ERICarts, Strasbourg, 2015. http://www.culturalpolicies.net/down/moldova_012015.pdf

2. Consiliul Uniunii Europene (2015), Concluziile Consiliului privind „Cooperările intersectoriale culturale și creative pentru stimularea inovației, durabilității economice și incluziunii sociale”, Bruxelles. [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015XG0527\(03\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015XG0527(03)&from=EN)

3. Codificarea culturii în Parteneriatul Estic (2015), Codul cultural al Parteneriatului Estic; Belarus, Moldova și Ucraina; Forumul Societății Civile în cadrul Parteneriatului Estic și Comisia Europeană, Analiză de impact - Fondul Național pentru Democrație, Bruxelles. http://www.kultura.org.ua/wp-content/uploads/Publication_concept_road-maps_eng.pdf

4. Forumul Societății Civile în cadrul Parteneriatului Estic (2015), Raport privind situația mass-media în țările Parteneriatului Estic, Comisia Europeană, Bruxelles. https://baj.by/sites/default/files/analytics/files/report_on_state_of_media_in_eap_countries_final_version.pdf

5. Unitatea regională pentru monitorizare și dezvoltare a capacității a Programului Cultură al Parteneriatului Estic (RMCBU) (2013), Raportul analitic de bază al sectorului cultural și politicilor culturale din Republica Moldova, Kiev. <http://library.euneighbours.eu/content/analytical-base-line-report-culture-sector-and-cultural-policy-moldova>